

ELINE ROSENHART

MIJN LAND MIJN BLOED

Drie jonge mensen in Tel Aviv
worden tijdens een golf van
geweld geconfronteerd met
hun diepgewortelde idealen

Roman

○ Tel Aviv University

BNEE
BRAK

Rabin Square

Bursa ○

RAMAT GAN

Azrieli Mall

Azrieli Sarona Tower ○

○

Sarona Market

○ HaCarmel Market

Tel Aviv Busstation ○

○ Jaffa

BATYAM

Tel Aviv-Jaffa

HOLON

Jeruzalem Corridor en omgeving

1

Wael, september 2015

Als Amer niet was gegaan, was Wael ook niet gegaan. Amer was de leider, al sinds hun kindertijd. Amer had altijd de grootste moed, het hoogste woord en de meeste bewonderaars. Het was Amer die de waanzinnigste ideeën had en het lef om door te zetten. Hij was het die Wael meesleepte en naar voren duwde. Hij was degene die de eerste steen pakte en hem recht op de soldaten af slingerde.

Ze liepen met de stroom jonge mannen mee door Hebron Road. ‘Bevrijd al-Aqsa!’ schreeuwde hij, Amers voorbeeld volgend. ‘Eindig de bezetting!’

Wael marcheerde samen met zijn neef op de maat van die gescandeerde woorden langs het Bethlehem Souvenir Center naar het doel: controlepost 300, op de grens tussen Bethlehem en Oost-Jeruzalem. Daar waren soldaten gestationeerd in hun groene uniforms met kogelvrije vesten, helmen op, schild in de hand en geweren met traangasgranaten geladen. Vanuit het niets kwamen twee legervoertuigen Hebron Road in gereden. Het schelle geluid van een megafoon deed pijn aan zijn oren. Zelfs al kon hij de boodschap verstaan, het ging langs hem heen.

De warme kleuren van de zon waren nu achter de grim-mige huizenblokken verdwenen en maakten plaats voor de

koude grijstinten van de nacht. De gezichten om hem heen veranderden in schaduwen. Hij hief zijn armen zodat het rood, zwart, wit en groen van zijn vlag in de schemering nog enigszins te onderscheiden viel.

Amer boog door zijn knieën en pakte een losse steen van de straat op. Een groep tieners rolde autobanden Hebron Road in. Een van hen had een grote, plastic jerrycan in zijn handen. Binnen enkele minuten verspreidden gitzwarte wolken en de penetrante geur van schroeiend rubber zich richting de soldaten. Met die geur was Wael kil vertrouwd. Het was de geur van zijn kindertijd, van de weg van school naar huis, van zijn kleren na een slopende dag tijdens een algemene staking. Zelfs nadat alle demonstranten allang waren verdwenen, bleef die geur in zijn straat hangen. Die geur had zich in zijn ziel genesteld.

De eerste traangasgranaten werden afgeschoten. Het was alsof iemand chilipepers in zijn keel en ogen wreef. Wael trok zijn *keffiyeh*¹ dichter over zijn neus en mond en probeerde te ademen. Hij bedekte zijn ogen met zijn linkerarm en hurkte neer. Met zijn rechterhand zocht hij naar een steen aan de kant van de weg. Hij kwam weer overeind en liet zijn vingers over het oppervlak glijden – ruw en zwaarder dan gedacht. De volumeknop van zijn overactieve hersenen draaide hij op nul.

Krachtig wierp hij de steen in de richting van de soldaten. ‘Die is voor al-Aqsa!’ schreeuwde hij. Razendsnel zocht hij een andere steen en verplaatste zich een paar meter, zodat zijn doel beter zichtbaar werd. ‘Deze is voor mijn land dat jullie hebben gestolen!’ De derde steen was het zwaarst. Hij kon nu duidelijk zien hoe een soldaat zijn traangasgranaten monteerde om deze af te gaan schieten. De soldaat was geconcentreerd bezig en zag niet hoe hij hem almaar dichterbij naderde. Wael wreef door zijn

1 Zie bij schuingedrukte (buitenlandse) woorden de verklarende woordenlijst achter in het boek.

ogen, terwijl hij zijn ademhaling onder controle probeerde te brengen. 'Deze is voor Mazen!'

De steen trof de schouder van de soldaat met volle kracht. De soldaat viel kermend van de pijn neer terwijl de traangasgranaat werd afgeschoten. Twee andere soldaten schoten hem onmiddellijk te hulp en brachten hem zo snel mogelijk in veiligheid.

Met tranende ogen bleef Wael onbeweeglijk staan. Het tafereel verplaatste zich in zijn gedachten naar een donkere ruimte, midden in de nacht. Hij hoorde schreeuwende stemmen, gedempt, door de deur van het berghok. De loop van een geweer. En toen dat gezicht, zo dichtbij. Het gezicht waardoor zijn leven nooit meer hetzelfde kon zijn.

'Bevrijd Palestina!' De schreeuw haalde hem terug naar de realiteit.

Hij moest zich terugtrekken. Terug naar de mensenmassa voordat ze op hem zouden schieten. Zijn longen leken door zijn keel naar buiten te willen komen, terwijl de soldaten opnieuw traangas afvuurden. Witte mist verduisterde het zicht. Het scanderen van protestleuzen zwol aan en het ritme hypnotiseerde hem.

Secondes werden minuten, en minuten uren. De straat werd zo donker als een grot, waarin de echo's van de bezoekers weergalmden. Door de brandende autobanden werd de straat op verschillende plekken verlicht. In zijn eigen ledematen brandde eenzelfde vuur, dat hem op de been hield. Voor Mazen. Zijn shirt kleefde aan zijn lichaam en het traangas leek hem niet meer te deren. De menigte naderde de controlepost. Schoten. Geen traangas.

De zionisten beginnen bang te worden.

Hij keek om zich heen. *Waar is Amer?*

Het leger voerde charges uit. Hoestend en met tranende ogen rende hij de hoek om van de eerste kruising met Hebron Road. Met zijn rug tegen de muur keek Wael rechts Hebron

Road in en zocht Amer. Opnieuw schoten. Het zweet droop van zijn gezicht, terwijl tientallen jonge mannen langs hem de zijstraat in renden. Plotseling voelde hij een hand die zijn linker bovenarm hardhandig vastpakte en hem naar links trok.

‘Wegwezen, idioot!’ schreeuwde Amer boven het geluid uit.

Eén blik op hem was genoeg: zijn neef kon nauwelijks rechtop staan. Wael boog, pakte Amer op bij zijn bovenbenen en hees hem over zijn rechterschouder.

‘Wat doe je?’ protesteerde die, maar bood geen fysiek verzet.

Happend naar adem probeerde Wael zo snel mogelijk weg te komen uit Hebron Road. Het gewicht van Amer drukte zwaar op zijn schouder. De straatbeelden trokken als in een zwigende film aan hem voorbij. Op de automatische piloot koos hij zijn route. Net toen Amer te zwaar werd om nog te dragen, schoten twee jonge mannen op straat hem te hulp. Samen droegen ze hem naar een plek waar de *service* naar Dheisheh zou stoppen.

Pas toen ze terug waren op Hebron Road en auto’s toeterend langs hen heen reden, kreeg de zwigende film geluid en kleur. De straatlantaarns waren fel en schudden hem wakker uit zijn roes. De jongens en hij legden Amer voorzichtig neer. Toen pas kon hij Amer goed bekijken. Er liepen straaltjes bloed uit zijn geschaafde armen en in zijn spijkerbroek zat een groot bebloed gat. Wael zocht in zijn rugzak naar iets wat het bloeden kon stelpen. Hij vond een schaar, zette een knip in zijn keffiyeh, scheurde hem in tweeën en wond de twee delen om Amers armen. Amer stond hem niet toe om in de buurt van zijn been te komen.

Ze hoefden gelukkig niet lang te wachten voordat er een *service* voor hen stopte. Hij overhandigde de zes *sjekel* voor zichzelf en zijn neef aan de chauffeur en hielp Amer met instappen. Een vriend van de middelbare school herkende hen bij binnenkomst en schoof meteen door in het busje om plaats te maken voor Amer. Een vriendin van zijn nicht, die hij in het felle licht van de *service* herkende, deed hetzelfde, zodat hij naast Amer kon zitten. Het was alsof alle inzittenden van de

service meteen vragen begonnen te stellen. Wael was te moe om ze te beantwoorden.

‘Ik neem aan dat ik jullie moet afzetten bij Dheishah Health Center?’ zei de chauffeur die ook een bekend gezicht had.

‘Graag,’ zei hij.

Passagiers praatten hardop aan de telefoon en de geluiden bleven in zijn hoofd weergalmen. Af en toe keek hij naar Amer, wiens gebeeldhouwde gezicht om de seconde verlicht werd door het licht van de straatlantaarns. Amer had zijn tanden op elkaar geklemd en zijn armen hingen slap.

Voor het Dheishah Health Center bleef de chauffeur staan. De schoolvriend hielp Wael om Amer naar het gezondheidscentrum te brengen, dat zich naast hun oude basisschool bevond.

In de benauwde, centrale wachtkamer bevond zich een dertigtal wachtenden. Meerdere patiënten kermden van de pijn. Sommigen hadden hun hele familie meegenomen, andere hulpzoekenden lagen languit op de vloer. De schoolvriend begeleidde Amer naar een gammele stoel en nam toen met een vluchtig gebaar afscheid. Wael ging op zoek naar een van zijn andere neven, die hier werkte. Die zorgde ervoor dat hij eerder aan de beurt was.

Terwijl Wael de benodigde gegevens doorgaf aan de secretaresse, keek hij naar Amer, die met zijn hoofd achterover gezakt op zijn stoel zat. Hij had hem al vaker zo gezien. Amer had het twee keer voor elkaar gekregen om zijn been te breken. De eerste keer was hij als kind uit een boom gevallen. De tweede keer was tijdens de Tweede Intifada, toen hij als jonge puber van dak naar dak sprong en deed alsof hij een vrijheidsstrijder was die de zionisten te vlug af was. Amer had de andere jongens uitgedaagd om hetzelfde te doen als hij. Maar Wael was het dak niet op geklommen, ook al ging dat ten koste van zijn reputatie en werd hij daarna maandenlang gepest.

Zijn gedachten werden onderbroken toen hij Amers *UNRWA*-identiteitsnummer moest opgeven.

‘Telefoonnummer?’ vroeg de secretaresse.

Hij somde de nummers op en nam daarna een formulier van haar aan.

‘Jullie worden zo opgeroepen.’

‘Bedankt,’ zei Wael en liep terug naar Amer. Hij liet zich in de plastic stoel naast Amer zakken.

Amer gaf hem een kneepje in zijn bovenarm.

Hij knikte naar zijn neef. ‘Ik ga naar de wc. Zie je zo.’

Wael bleef in de toiletruimte staan. Met zijn handen vormde hij een kom, waarin hij het water uit de kraan opving en vervolgens zijn gezicht waste. Zijn spiegelbeeld in de gebroken spiegel confronteerde hem met zijn rooddoorlopen ogen, die opeens pijnlijk veel op die van Mazen leken op die laatste dag. Ze waren lichtbruin als de aarde van al-Bureij, het dorp waaruit zijn grootouders in 1948 waren verdreven. Zijn overgrootvader sliep met de sleutel van zijn oude huis onder zijn kussen, totdat zijn overgrootvader voor altijd verdween.

Wael voelde zich draaiërig worden en zakte met zijn rug tegen de muur langzaam door zijn benen totdat hij op de grond belandde. Hij wreef stevig in zijn ogen. Het beeld van een geelblauwe zon op zijn netvlies maakte plaats voor verticale strepen die op tralies leken. Het gas had zijn zicht aangetast.

De vlammen in zijn binnenste doofden langzaam. De beelden in zijn hoofd verplaatsten zich van Hebron Road naar het vluchtelingenkamp Dheisheh, zijn thuis. In gedachten hoorde hij de stemmen van de burens, terwijl zijn vader de muziek van Umm Kulthum op zijn ouderwetse platenspeler draaide. Op de achtergrond klonk het snorren van de naaimachine waarop zijn moeder lappen stof omtoverde tot een garderobe. Hij rook de overweldigende geur van de zeep van zijn zus. De herinnering aan haar zeep verhelderde zijn gedachten.

Hij zag zichzelf in een smerige Israëliësche gevangenis. Of erger, in een cel van de Palestijnse Autoriteit, als die verraders

weer eens met de kolonialisten samenwerkten. Was verzet tegen de bezetter dat risico waard? De zionisten deden toch waar ze zin in hadden. Ze konden hun verenigd Jeruzalem tot aan Bethlehem uitbreiden en hij kon demonstreren totdat hun Messias zou komen.

De vloer was aangenaam koel en het geroezemoes van het ziekenhuis leek ver weg. Hij sloot zijn ogen. Pas na een tijdje voelde hij zich goed genoeg om zich weer onder de mensen te begeven.

Tijd had geen betekenis bij de Spoedeisende Hulp. De dokter die Amer uiteindelijk onderzocht, vermoedde dat zijn linkerbeen was gebroken en schreef pijnstillers voor.

‘Eerst zal mijn collega de wonden op je armen opnieuw verbinden,’ zei de arts tegen Amer. ‘Daarna stuur ik je naar de afdeling radiologie om een röntgenfoto te laten maken.’

‘Kan Wael bij me blijven?’ vroeg Amer met zachte stem.

‘Ja, dat kan,’ antwoordde de dokter.

Wael keek toe terwijl een verpleegkundige de keffiyeh met het geronnen bloed van Amers arm weekte. Amer staarde met een vastberaden gezicht voor zich uit, terwijl de verpleegkundige een desinfecterend middel op zijn wonden smeerde en een schoon verband aanlegde. Vervolgens duurde het uren voordat de röntgenfoto’s konden worden gemaakt. Toen Amers been eenmaal was gezet en het gipsverband was aangebracht, gluurde het ochtendlicht al door de kleine ramen.

Ze zaten naast elkaar in de gang van het gezondheidscentrum te wachten op Amers vader die hen zou komen ophalen. Zelfs op de wankelende, plastic stoel lukte het Wael nog om een paar minuten weg te doezelen. Amers stem haalde hem uit zijn slaap.

‘Dank je,’ zei Amer.

‘Geen probleem.’

‘Ik haat bloed.’

‘Ja, ik weet het.’

Amer was even stil, voordat hij vervolgde: ‘Ik kan voorlopig niet naar de bouwplaats. Je zult zonder me moeten gaan. Misschien kun je een goed woordje voor me doen, zodat ze me niet van de klus halen.’

‘Hmmm. Als je Filastine niet van me probeert te stelen in de tussentijd.’

Amer grijnsde. ‘Ik? Filastine van je stelen? Zonder mij waren jullie nooit bij elkaar gekomen.’

‘O ja, ga maar door met opscheppen!’

‘Ik hoef je Filastine niet. Ze is mij te stil, te vroom.’ Hij bewoog zijn goede been en kneep zijn ogen tot spleetjes.

‘Dat zeg je alleen maar omdat je jaloers bent, omdat ze de enige vrouw is die niet als een blok voor je viel.’

‘Ik kan iedere vrouw krijgen die ik wil.’

‘Fijn voor je. Gelukkig heb ik daar geen behoefte aan.’

‘Nee, jij hebt je Filastine. En over een miljoen jaar heb je eindelijk je huis afgebouwd en staat haar vader toe dat je met haar trouwt. En in de tussentijd mag je haar vanaf een afstand bewonderen.’

‘Is jouw situatie dan zo anders dan die van mij, Amer? We komen uit dezelfde familie, we hebben dezelfde baan, hetzelfde miserabele salaris, wonen in hetzelfde akelige vluchtelingenkamp.’

‘Ik hoef tenminste niet zo lang te wachten op vrouwen.’

De ringtone van Amers telefoon klonk. ‘Vader staat voor de ingang,’ zei Amer, nadat hij het gesprek had beëindigd. Hij stopte zijn mobiele telefoon in zijn broekzak.

Wael ging achter hem staan en hees Amer bij zijn oksels overeind.

‘Ze heeft maar geluk met jou als verloofde,’ zei Amer met een glimlach.

‘Ja, ja,’ antwoordde Wael. ‘Ga toch de zee betegelen, man!’

2

Yahav, september 2015

‘Demonstraties gepland, onder andere in Bethlehem en Hebron. Tour is afgelast,’ las Yahav hardop van haar smartphone. ‘Goed, dan ga ik gewoon zelf.’

Nadat ze zes dozen had ingepakt en uitgebreid had geluncht, nam ze de bus vanuit het centrum van Tel Aviv naar het Arlozorov-busstation. Ze stapte uit en wachtte in de schaduw totdat Egged-bus 480 zijn groene deur opende en de rij wachtende passagiers binnenliet. Twee tieners probeerden voor te dringen.

‘Wacht op je beurt,’ zei ze bits. Ze negeerde hun reactie en wurmde zichzelf naar voren, de bus in. ‘Jeruzalem,’ zei ze tegen de chauffeur terwijl ze haar gifgroene pas op de betaalmachine legde.

Ze liep door het gangpad en nam plaats achter in de bus. Uit haar rugzak pakte ze haar oortjes en zette op haar telefoon haar favoriete speellijst aan. Met Bob Marley op de achtergrond scrolde ze door haar Facebook-nieuwsfeed. Ze zag een foto van haar jongere neef in zijn uniform, die nu in het Shimshon-Bataljon van de Etzion Brigade diende. Ze scrolde er snel langs. Ondertussen kreeg ze een privébericht van iemand die een bod wilde doen op haar bank. De bus reed door de geelgekleurde velden in de Jeruzalem *corridor*. Ze staaarde uit het raam en keek

naar het bouwterrein waar de nieuwe treinrails zou komen.

Er kwam een WhatsAppbericht van Dor binnen: *Het bed is verkocht. 1000 sjekel.*

Oké, antwoordde ze en legde haar telefoon neer.

Nog twee berichten van Dor. Met een zucht opende ze de app. *Ben jij in het appartement?* vroeg hij. *De man komt het bed rond 18:00 uur ophalen.*

Ik ben er vanavond niet.

Waar ben je?

Yahav keek op naar het landschap dat steeds heuvel- en bosachtiger werd en haalde diep adem.

Drie nieuwe berichten van Dor. *Ik moet werken. Dat weet je toch? Die man komt uit Rechovot en is alleen vanavond in Tël Aviv. Waar ben je?*

Gaat je niets aan, typte ze.

Ze opende de nieuwspagina van *Haaretz* en las over premier Netanyahu's nieuwe beleid ten aanzien van stenen gooïende demonstranten op de Westelijke Jordaanoever. 'Belachelijk,' mompelde ze, terwijl ze een achtergrondartikel van twee weken geleden over de spanningen op de Tempelberg in Jeruzalem opende.

De klanken van Taylor Swifts stem gingen over in de wereldmuziek van Idan Raichel. Ze hoorde de eerste paar verzen van de Amhaarse tekst aan, maar toen ze de eerste Hebreeuwse woorden hoorde, zette ze de muziek weer zo snel mogelijk uit.

Inmiddels was de bus Jeruzalem binnengereden en kwam even later tot stilstand bij het centraal busstation. Yahav stapte uit en liep snel naar de tram, waar ze zich door de mensenmassa heen manoeuvreerde. De deuren gingen pal achter haar dicht. Toen de tram optrok, botste Yahav tegen een bebaarde man die geheel in het zwart-wit was gekleed. Hij droeg een fedora, net als haar oudere broer. Zijn gezicht was zo zuur als een citroen.

'*Noe*, ga toch terug naar je *sjtettel* in Polen,' fluisterde ze onhoorbaar.

Tegen de tijd dat ze aankwam bij de Damascus Poort, was de tram halfleeg. Ze stapte uit en moest even zoeken voordat ze het Palestijnse busje naar Hebron had gevonden. Een jonge vrouw met een groene hoofddoek en lange overjas keek haar met opgetrokken wenkbrauwen aan toen Yahav door het gangpad van het busje naar achteren liep. Ze veegde haar donkerblonde, halflange haar uit haar gezicht en nam plaats op een stoel naast een van de ramen aan de linkerkant.

Het scherm van haar telefoon lichtte op. Twee gemiste oproepen van Dor en een bericht van haar moeder, die vroeg wanneer ze morgen de auto nodig had om haar dozen op te halen. *In de ochtend*, antwoordde ze haar moeder.

Terwijl door het raam de appartementencomplexen van Talpiot en Giv'at Ha'Arba'a voorbij gleden, zag Yahav zichzelf in gedachten weer in het stijve legeruniform met de zware laarzen, Sibyl aangelijnd, op weg naar een nieuwe missie.

'Wat ga jij doen na het leger, Yahav?' vraagt Jonathan.

'Ik ga naar India en kom hier voorlopig niet meer terug.'

Het busje kwam langzaam tot stilstand bij de afslag naar Bethlehem, en een concert van claxonnerende auto's en busjes zwol aan. Haar zicht op de toegang tot Bethlehem werd belemmerd door een zee van auto's. In de schemering kon ze controlepost 300, bij de ingang van Bethlehem, niet eens onderscheiden.

'Laatste kaart!' zegt Jonathan.

Ze bekijkt haar eigen kaarten en legt een blauwe vier neer. Talal moet een kaart pakken en neemt een trekje van zijn sigaret.

'Uit!' kondigt Jonathan met een grijns aan.

'Volgende keer win ik,' zegt ze.

Ja, als er een Palestijnse staat is,' grapt Talal.

Er vormt zich een frons op Jonathans voorhoofd. 'Dan hebben we geen tijd meer om Taki te spelen...'

De buschauffeur opende zijn raam en een verstikkende lucht vol uitlaatgassen drong de bus binnen. In de verte hoorde ze het geluid van schoten en het scanderen van leuzen. Een protest!

Meteen haalde ze haar telefoon tevoorschijn en begon te filmen. Een rookwolk dreef haar kant op en ze voelde het prikkelende effect van het traangas. De buschauffeur deed het raam weer dicht. Yahav begon te hoesten.

‘Vlug, Yahav, ze komen in drommen en ze hebben stenen!’

De buschauffeur toeterde, maar de auto voor hem bewoog geen centimeter.

Ze opende haar Facebook, uploadde haar nieuwe video en schreef: *‘Dit is wat er nu gaande is in Bethlehem. Eindelijk de bezetting!’*

De lichten van de lantaarnpalen op de snelweg gleden ritmisch over de rijdende bus naar Tel Aviv en susten haar in slaap. Het was één uur ’s nachts tegen de tijd dat ze uitstapte en langs de hypermoderne, hoge kantoortorens van Jabotinsky Street liep, op weg naar het appartement van haar ouders in het Ramat Gan van de ‘normale mensen’.

De volgende ochtend werd Yahav om zes uur gewekt door haar alarm. Ze zocht met haar hand naar de bril die naast haar op de vloer bleek te liggen. Ze merkte dat ze met schoenen en al in slaap was gevallen op de bank in de woonkamer. Gelukkig was oma nog niet wakker, want die zou er zeker iets over hebben gezegd.

Ze liep naar de keuken, langs de grote ingelijste foto van haar tante, om koffie te zetten. Het voelde als vanouds, alsof ze weer tiener was en zich klaarmaakte om naar school te gaan. Terwijl ze wachtte tot het water kookte, opende ze de schuifdeur van het balkon en stak daar een sigaret op. De rook vervloog in de koele ochtendlucht. Ze staarde naar de zandkleurige huizenblokken en hoorde de auto’s op Jabotinsky Street ronken.

Het is een normale dag.

De waterkoker sloeg af en ze liep terug om een kop Nescafé te maken. De autosleutels van de Skoda Octavia van haar ouders vond ze op de salontafel, en met haar koffie en tas in de hand

liep ze de deur uit. Op het moment dat ze de auto startte, kon ze haar eigen transpiratiegeur ruiken.

Wat maakt het ook uit.

Binnen een kwartier was ze bij haar oude appartement. Ze draaide de sleutel om in het slot en schopte hard tegen de deur, zoals ze dat gewend was. Het rook muf in het appartement en het duister bekleemde haar. Ze liet haar handtas op de stoffige vloer vallen en deed het licht aan. Er was nauwelijks plaats om te lopen. De hele vloer was bezaaid met kartonnen dozen, sommige ingepakt, sommige nog leeg.

‘Daar ben je!’

Ze stapte snel naar achteren en keek in de richting van waar de stem vandaan kwam.

Dor zat op de bank. Zijn donkere ogen stonden glazig, zijn donkerbruine haar was verward en zijn afgeknipte bataljonshirt zag er gekreukt en groezelig uit. Op de salontafel stonden zeven lege bierflessen keurig op een rij.

‘Had je een feestje gisteren?’ vroeg ze vlak, terwijl ze de keuken in liep.

Dor stond op van de bank en liep achter haar aan naar de koelkast.

‘Heb je het bed nog kunnen verkopen?’ Ze haalde een glas uit het halflege keukenkastje en schonk water voor zichzelf in.

Dor leunde tegen de koelkast. ‘Niet dat we dat aan jou te danken hebben, maar ja – het bed is verkocht.’

Ze draaide zich weg van zijn indringende blik. ‘Mooi.’

‘Dus je was in Bethlehem gisteren?’

Zonder te reageren liep ze de keuken weer uit en hoorde hem achter zich aan komen.

‘Wat doe je in vredesnaam in *Gebied A*? Die rode borden staan er niet voor niets! Er is een reden waarom we daar alleen in gepantserde voertuigen en in uniform naartoe gaan.’

‘Ach, nu geef je opeens om mijn veiligheid?’ Ze staaarde voor zich uit en nam een slokje water.

‘Yahav, Yahav, zie je dan niet dat je te ver bent gegaan?’ Hij legde een hand op haar schouder, maar ze draaide zich weg.

‘Ik zie dat *jij* te ver gaat; je bemoeit je te veel met mijn leven. Ik ben hier niet gekomen voor een nieuwe preek. Ik ben hier om mijn dozen in te pakken en mijn spullen mee te nemen.’

‘Geen probleem, ga je gang.’

Ze maakte de fout om hem in de ogen te kijken. Hij kwam dichterbij en ze verroerde niet.

‘Waarom, Yahav? Waarom is dit het waard?’

Ze haalde diep adem en hief haar hoofd. ‘Wil jij graag deel uitmaken van een apartheidstaat?’

‘Waarom zo extreem, Yahav? Denk je dat ik zo enthousiast ben over de situatie in *de gebieden*? Maar waarom is het nodig om je identiteit en alles wat je lief is op te geven voor een onbereikbare droom?’

Ze liep terug naar de keuken en haalde een schaar en een rol ducttape uit de la. Naast een van de dozen die ze een paar dagen geleden had ingepakt, ging ze op haar hurken zitten en knipte een lang stuk tape af. ‘De droom is alleen onbereikbaar omdat mensen zoals jij niet bereid zijn om ook maar iets op te geven voor gelijkheid, een einde aan het lijden, een einde aan dit eindeloze conflict.’

Hij stond naast haar en keek op haar neer. ‘Geen wonder dat geen van mijn vrienden zin had om iets gezelligs met ons te doen. Jij kunt nooit meer eens ontspannen zijn. Alles is politiek.’

Ze plakte twee dozen dicht en kwam overeind. ‘Je bedoelt dat ik het leuk moet vinden dat jouw vrienden racistische opmerkingen maken over Arabische Israëli’s, Palestijnen en Ethiopiërs? Dat ik het gezellig moet vinden wanneer ik voor elite *asjkenazia* wordt uitgemaakt, terwijl er tegelijkertijd wordt beweerd dat ik met mijn Irakese afkomst niets begrijp van de Holocaust?’

‘Je trekt je alles veel te persoonlijk aan! Als je niet op ieder

feestje een stroom postzionistische onzin zou uitkramen, zouden mensen ook niet negatief reageren.'

Ze kneep haar ogen tot spleetjes en zette haar handen in haar zij. 'Ik ben de enige die ook maar iets zinnigs zegt op die stomme feestjes van jou. Wat heeft het voor zin om de hele avond te drinken en te lachen om de uitspattingen van anderen? Is dat wat jullie me te bieden hebben? Want als dat alles is, dan hoeft dat niet van mij.'

'Ik heb een leven, Yahav. Jij hebt zand in een zeef. Op een gegeven moment is er niets meer over.' Met zijn wijsvinger streekte hij haar wang, en ze voelde een rilling over haar rug trekken.

Dor draaide zich om. Yahav beet haar tanden op elkaar, voordat ze uitbarstte: 'Jouw leven is een moeras,' schreeuwde ze. 'Je denkt dat je stevig staat, maar zonder het te weten, zak je langzaam weg.'

'Je gedraagt je als een hysterisch wijf!'

'Hier krijg je spijt van,' fluisterde ze.

Het was even stil, toen draaiden de burens de volumeknop van hun radio volledig open.

Uit de diepten roep ik tot je; kom naar me toe...

'Wat in de...' mompelde Dor en opende woest de voordeur. 'Zet die rotmuziek uit!' schreeuwde hij naar boven. Geen reactie. Hij smeede de deur achter zich dicht en ze hoorde zijn voetstappen op de trap naar boven.

Ze herkende nu luid en duidelijk de gitaarmuziek en de stem van Idan Raichel die zong: *'Wie is het die naar je roept in de nacht? Luister. Wiens stem zingt er in jouw dromen?'*

Er brak iets vanbinnen. 'Ik haat je! Ik haat je!' zei ze binnensmonds.

Wie geeft zijn ziel voor jouw geluk?

Ze keek om zich heen en haar oog viel op Dors gitaar; de gitaar waarop hij de melodie van *MiMa'amakim* zo vaak had gespeeld. Met de schaar nog in haar handen liep ze op het

instrument af en knipte de kunststof snaren één voor één door, totdat de schaar brak op de eerste metalen snaar. Ze gooide de schaar weg, griste haar handtas van de vloer en rende het appartement uit.

Ze opende het portier van de Skoda Octavia, stapte in en sloeg de deur dicht. Roerloos bleef ze zitten met de autosleutel in haar hand.

Wie was Dor nou helemaal? Hoe durfde hij haar zo te bekritisieren! Hij wist wie ze was. Maar misschien dacht hij dat hij haar kon veranderen en haar tot een volgzame, aanhanke-lijke vriendin kon kneden. Misschien had hij al die tijd om haar dromen geglimlacht, zoals een volwassene glimlacht om een kind dat zegt dat het later in zijn leven Mars wil gaan verken-nen. Logisch, hij was een man. Als man dacht hij dat als vrou-ven hun idealen overdag probeerden te verwezenlijken, die weer in duigen zouden vallen voordat de zon onderging. Als man zag hij het als zijn taak om vrouwen te beschermen tegen de verschrikkingen van deze wereld. En natuurlijk had hij als man het alleenrecht om de rivier van het leven te bevaren!

‘Ga dan maar, het *hart der duisternis* in!’ zei ze hardop en startte de auto.

Tel Aviv, 2015. Spanningen rondom de al-Aqsa-moskee in Jeruzalem leiden tot een nieuwe golf van geweld. De diep-gewortelde idealen van drie jonge mensen worden op de proef gesteld.

De Palestijnse Wael werkt illegaal in de bouw in Tel Aviv. Hij verlangt naar een toekomst met zijn verloofde, met wie hij pas mag trouwen als zijn huis in Bethlehem is afgebouwd. **De Israëliische Yahav** keert na een verbroken relatie terug naar haar ouderlijk huis in een buitenwijk van Tel Aviv. Onverschrokken grijpt ze iedere gelegenheid aan om te strijden voor haar linkse idealen. **De Nederlandse vrijwilligster Nienke** ontdekt de sociale verdeeldheid binnen de Israëliische maatschappij in het dagelijks leven en in haar relatie met Yahavs tweelingbroer.

Na enkele dramatische gebeurtenissen moeten Wael, Yahav en Nienke ingrijpende beslissingen nemen waardoor hun toekomst compleet zal veranderen.

ELINE ROSENHART schreef eerder de succesvolle roman *Ik zal verborgen zijn* en de Young Adult-roman *In liefde verbonden*. Ze studeerde Geschiedenis van het Midden-Oosten en Afrika aan de Universiteit van Tel Aviv en woonde ruim acht jaar in Israël.

ISBN 9789029732338 NUR 301

KokBoekencentrum.nl
UITGEVERS | UTRECHT